

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра фізіології хребетних і фармакології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет ветеринарної медицини

« » _____ 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ**

«Ветеринарна фармакологія»

Обсяг практики – 30 год

Галузь знань «Ветеринарія»

Спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»

Освітня програма «Ветеринарна медицина»

Факультет ветеринарної медицини

Розробники: **Деркач І.М.**, професор кафедри фізіології хребетних і фармакології, д. вет. н., професор; **Іщенко В.Д.**, доцент кафедри фізіології хребетних і фармакології, к. вет. н., доцент; **Бойко Г.В.**, доцент кафедри фізіології хребетних і фармакології, к. вет. н., доцент

Київ – 2025

Вступ

Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарна фармакологія» передбачає закріплення теоретичних знань та практичних навичок щодо викладеного за затвердженою програмою дисципліни матеріалу з вивчення лікарських засобів для ветеринарної медицини, що є необхідним фахівцю ветеринарної медицини для практичної діяльності згідно кваліфікаційної характеристики.

Програма навчальної практики містить мету, завдання та план, короткий інструктаж з правил роботи й техніки безпеки, методичні вказівки до виконання завдань, щоденник та додатковий матеріал, необхідний студентам для оформлення звіту з навчальної практики.

Мета і завдання практики

Викладений студентам теоретичний і практичний матеріал на лекціях та лабораторних заняттях за затвердженими робочим планом та робочою програмою з дисципліни охоплює відповідний об'єм знань, умінь та практичних навичок, що необхідні в діяльності лікаря ветеринарної медицини.

Студенти засвоюють правила ліцензування аптечної діяльності, вивчають правила зберігання ліків у аптеках, правила використання протимікробних лікарських засобів для ветеринарної медицини. Окрім того, вони повинні вивчити лікарські рослини та лікарські засоби рослинного походження, які використовуються у ветеринарній медицині.

Керівництво практикою

Керівництво практикою проводять викладачі кафедри фармакології, паразитології і тропічної ветеринарії (один викладач на одну академічну групу студентів). Викладачі постійно стежать за своєчасним виконанням поставлених завдань та за необхідності проводять консультації.

Організація проведення практики

Організація і проведення навчальної практики з дисципліни «Ветеринарна фармакологія» здійснюється згідно з наказом ректора університету Наказ на практику формується за поданням завідувача кафедри фармакології, паразитології і тропічної ветеринарії, узгоджується з деканом факультету ветеринарної медицини та навчальною частиною Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Навчальна практика проводиться за допомогою електронних ресурсів, за необхідності з використанням онлайн-чату.

До навчальної практики допускаються студенти, які прослухали курс лекцій та виконали лабораторні роботи в повному обсязі, відповідно до навчальної програми з дисципліни «Ветеринарна фармакологія».

Студенти кожної групи під керівництвом викладача впродовж 5 робочих днів виконують завдання, що є частиною навчального плану підготовки фахівців спеціальності «Ветеринарна медицина».

Кожен студент заповнює щоденник з навчальної практики, який повинен містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та бути оформленим відповідно до вимог.

Щоденник та гербарій лікарських рослин, який захищається в останній день практики, є загальною формою звітності студента за навчальну практику.

Керівник навчальної практики враховує сумлінність у виконанні завдань, володіння основами гербаризації рослин, а також знання фармакологічної дії представлених у гербарії лікарських рослин і офіційні препарати із них, які використовуються на практиці.

Студенту, який частково або повністю не виконав програму практики з поважних причин, термін її виконання може бути перенесений на інший період відповідно до чинних в Університеті положень, якими регулюється організація навчального процесу.

Студенту, який не виконав програму практики повністю або частково без поважних причин, може бути надане право повторного проходження практичного навчання в інший час згідно рішення деканату.

Критерії оцінки навчальної практики

«Зараховано» – студент досконало, не менше ніж на 60% оволодів теоретичним та практичним матеріалом навчальної практики.

«Незараховано» – студент не виконав програми практики або рівень її виконання становить менше 60 %.

План навчальної практики

Тема 1. Ознайомлення із структурою та діяльністю фармацевтичного підприємства.

Матеріальне забезпечення: веб-сайти фармацевтичних компаній; нормативні документи, що регламентують діяльність фармацевтичного підприємства; каталоги ветеринарних препаратів.

Час – 6 год.

Контроль: письмовий звіт.

Тема 2. Ознайомлення з особливостями аптечної діяльності в Україні. Аналіз каталогів ветеринарних інтернет-аптек.

Матеріальне забезпечення: веб-сайти ветеринарних аптек; нормативні документи, що регламентують діяльність ветеринарної аптеки; інтернет-ресурси.

Час – 6 год.

Контроль: письмовий звіт.

Тема 3. Вивчення правил зберігання та транспортування ветеринарних препаратів, субстанцій, готових кормів, кормових добавок та інших засобів ветеринарної медицини.

Матеріальне забезпечення: нормативні документи.

Час – 6 год.

Контроль: співбесіда, письмовий звіт.

Тема 4. Вивчення вимог до обігу та застосування ветеринарних препаратів; правил використання протимікробних ветеринарних лікарських засобів у ветеринарній медицині.

Матеріальне забезпечення: нормативно-правові документи, інтернет-ресурси.

Час – 6 год.

Контроль: письмовий звіт, консультація.

Тема 5. Підготовка та захист електронного гербарію лікарських рослин та щоденника з навчальної практики.

Матеріальне забезпечення: каталоги, атлас лікарських та отруйних рослин; інтернет-ресурси.

Час – 6 год.

Контроль: звіт, співбесіда, захист гербарію та щоденника.

Матеріальне забезпечення: інтернет ресурси; нормативні документи, що регламентують діяльність фармацевтичного підприємства; нормативні документи, що регламентують зберігання та транспортування ветеринарних препаратів, субстанцій, готових кормів, кормових добавок та інших засобів ветеринарної медицини; каталоги ветеринарних препаратів; електронні адреси фармацевтичних підприємств та ветеринарних аптек.

Методичні рекомендації та список завдань:

1. Зробити аналіз інформації, представленої на сайті фармацевтичного підприємства, звернувши увагу на загальну інформацію про підприємство та асортимент фармацевтичної продукції, яку він пропонує.

2. Зробити пошук та проаналізувати чинні нормативні документи, які регулюють діяльність фармацевтичного підприємства в

3. Зробити аналіз інформації, представленої на сайті ветеринарної аптеки, звернувши увагу на загальну інформацію про аптеку та асортимент фармацевтичної продукції, яка у ній представлена.

4. Зробити пошук в інтернеті та проаналізувати чинні нормативні документи, які регулюють діяльність ветеринарної аптеки в Україні.

5. Ознайомитись з нормативними документами:

- Правила транспортування та зберігання ветеринарних препаратів, субстанцій, готових кормів, кормових добавок та засобів ветеринарної медицини у ветеринарних аптеках, їх структурних підрозділах, на базах, складах тощо.;

- у тому числі Змін до даного документу.

6. Вимоги до впорядкування приміщень, призначених для зберігання ветеринарних товарів.

7. Загальні вимоги до організації зберігання ветеринарних товарів, у тому числі готових лікарських форм.

8. Особливості зберігання ветеринарних товарів, які вимагають захисту від світла. Які це препарати?

9. Особливості зберігання ветеринарних товарів, які вимагають захисту від дії вологи. Які це препарати?

10. Особливості зберігання ветеринарних товарів, які вимагають захисту від вивітрювання (випаровування). Які це препарати?

11. Особливості зберігання ветеринарних товарів, які вимагають захисту від дії підвищеної та пониженої температур. Які це препарати?

12. Особливості зберігання ветеринарних препаратів, субстанцій, які вимагають захисту від дії газів, що містяться в навколишньому середовищі. Які це препарати?

13. Особливості зберігання пахучих та барвних ветеринарних препаратів. Які це препарати?

14. Особливості зберігання лікарської рослинної сировини.

15. Особливості зберігання їдких речовин. Які це препарати?

16. Особливості зберігання ветеринарних товарів з урахуванням їх термінів придатності.

17. Особливості зберігання дезінфекційних, дератизаційних та інсектицидних засобів.

18. Особливості зберігання вогнебезпечних (легкозаймистих) та вибухонебезпечних речовин.

19. Провести аналіз Закону України про ветеринарну медицину, зокрема статей 54-70 Розділ Х. Зробити короткий конспект, висновки до кожної статті, підготуватись до співбесіди.

20. Провести аналіз ПОРЯДКУ подання звіту спеціалістами ветеринарної медицини, які застосовують для лікування тварин протимікробні ветеринарні лікарські засоби, про обсяги застосованих ними протимікробних ветеринарних лікарських засобів та ПОРЯДКУ використання протимікробних ветеринарних лікарських засобів у ветеринарній медицині.

21. Зробити гербарій, а за дистанційної форми навчання – електронний гербарій (Word, PowerPoint) з наступною орієнтовною структурою:

- титульна сторінка/слайд з інформацією хто виконав роботу;
- фото лікарської рослини (20–30);
- назва рослини (українською та латинською мовами);
- родина, до якої належить рослина;
- фармакологічна дія (коротко, перелік видів дії); можна вказати за рахунок яких речовин, що містяться в рослині, вона проявляється;
- офіційальні препарати, до складу яких входить ця рослина.

(Орієнтовний перелік рослин, що рекомендуються для виготовлення гербарію, інформація про фармакологічну дію та основні лікарські форми лікарської сировини, додаються).

Фармакологічна дія, лікарські форми та сировина лікарських рослин

№ п/п	Назва рослини	Фармакологічна дія	Лікарська сировина/форма
1	2	3	4
1.	Деревій звичайний <i>Achillea millefolium</i>	Кровоспинна, спазмолітична, вітрогінна, протизапальна	Herba, anthodium, flos Millefolii / infusum herbae Millefolii, extractum Millefolii fluidum
2.	Лепеха звичайна (татарське зілля) <i>Acorus calamus</i>	Вітрогінна, снодійна, заспокійлива, покращує апетит	Rhizoma, oleum Calami / rhizoma Calami pulvis, oleum Calami, succus Calami, infusum rhizomatis Calami
3.	Горицвіт весняний <i>Adonis vernalis</i>	Кардіотонічна, діуретична, заспокійлива	Herba Adonidis vernalis / infusum herbae vernalis, tinctura herbae vernalis
4.	Гіркокаштан звичайний <i>Aesculus hippocastanum</i>	Протипухлинна, протизапальна, кровоспинна, судинорозширювальна	Semen, flos, cortex, folia hippocastanum / intr. semenis Hippocastani, infusum, decoctum cortices Hippocastani, succus Hippocastani
5.	Парило звичайне <i>Agrimonia eupatoria</i>	В'яжуча, жовчогінна, кровоспинна, покращує апетит	Herba Agrimoniae / infusum, decoctum herbae Agrimoniae
6.	Пирій повзучий <i>Agropyrum repens</i>	Протизапальна, сечогінна, очищувальна, дерматологічна; покращує обмін речовин	Rhizoma, herba Agropyri / infusum, decoctum rhizomatis, succus herbae Agropyri
7.	Приворотень звичайний <i>Alchemilla vulgaris</i>	В'яжуча, сечогінна; покращує апетит і травлення	Herba Alchemillae / infusum, decoctum herbae Alchemillae
8.	Часник городній <i>Allium sativum</i>	Антисептична, протиглисна, покращує травлення, гіпотонічна	Bulbus sativum / decoctum, tinctura, succus Allii sativi
9.	Алое деревовидне <i>Aloe arborescens</i>	Протизапальна, бактерицидна, жовчогінна, проносна; покращує травлення і апетит	Succus Aloe / Aloe pulveris, succus, sirupus, linimentum
10.	Аллея лікарська <i>Althaea officinalis</i>	Протикашлева, дерматологічна, послаблювальна, пом'якшувальна, захисна	Radix, folium Althaeae / radix Althaeae pulveris, decoctum infusum radices Althaeae
11.	Амі зубна <i>Ami visnaga</i>	Спазмолітична, заспокійлива	Fructus Ammi visnaga / tinctura, extractum Ammi visnaga, Khellinum
12.	Кріп запашний <i>Anethum graveolens</i>	Вітрогінна, стимулююча виділення молока, травлення, заспокійлива, сечогінна, проносна	Fructus, herba Anethi / infusum, decoctum fructis Anethi, fructus Anethi pulveris
13.	Аніс звичайний <i>Anisum vulgaris</i>	Вітрогінна, відхаркувальна, спазмолітична, сечогінна, протизапальна	Fructus Anisi / infusum, tinctura fr. Anisi, oleum Anisi

14.	Ромашка римська <i>Anthemis nobilis</i>	Антиневралгічна, вітрогінна, спазмолітична, протиспастична, покращує травлення	<i>Anthodium (flos) Anthemidis</i> (<i>Chamomillae romanae</i>) / <i>infusum</i> <i>Anthemidis</i>
15.	Заяча конюшина багатолиста <i>Anthyllis polyphylla</i>	Очищувальна, дерматологічна, сечогінна, покращує обмін речовин	<i>Flos, herba Anthyllidis</i> / <i>infusum</i> , <i>decoctum fl.</i> , <i>infusum herb.</i> <i>Anthyllidis</i>
16.	Дягель лікарський <i>Archangelica</i> <i>officinalis</i>	Потогінна, вітрогінна, сечогінна, спазмолітична, покращує травлення	<i>Radix Archangelice</i> / <i>infusum</i> , <i>decoctum radice Archangelicae</i> , <i>tinctura Archangelicae</i>
17.	Лопух справжній <i>Arctium lappa</i>	Потогінна, жовчогінна, сечогінна, дезінфікуюча, секретоміметична	<i>Radix, folia, fructus Arctii lappae</i> / <i>infusum rad. Bardanae</i>
18.	Мучниця звичайна <i>Arctostaphylos uva-</i> <i>ursi</i> <i>Arbutus uva-ursi</i>	Дезінфекційна, протизапальна, в'яжуча, сечогінна, сприяє виведенню солей	<i>Folium Uvae ursi</i> / <i>Decoctum</i> , <i>infusum fol. Uvae ursi</i> , <i>folium</i> <i>Uvae ursi pulv.</i>
19.	Арніка гірська <i>Arnica Montana</i>	Протиспастична, протизапальна, бактеріостатична, заспокійлива, відволікаюча, жовчогінна, кровоспинна, судиннозмцнююча	<i>Anthodium Arnicae</i> / <i>infusum</i> <i>anth. Arnicae</i> , <i>tinctura anth.</i> <i>Arnicae</i>
20.	Полин гіркий <i>Artemisia absinthium</i>	Протизапальна, антисептична, глистогінна, гіркота ароматична, жовчогінна, сечогінна, тонізуюча, стимулює травлення	<i>Herba, folia Absinthii</i> / <i>infusum</i> <i>herbae Absinthii</i> , <i>tinctura</i> <i>Absinthii</i> , <i>extractum Absinthii</i> <i>spissum</i>
21.	Полин звичайний, чорнобиль <i>Artemisia vulgaris</i>	Протиспастична, антиневралгічна, сечогінна, жовчогінна, глистогінна, покращує апетит, травлення	<i>Herba, radix</i> / <i>infusum</i> , <i>decoctum</i> <i>Artemisiae</i>
22.	Маренка запашна <i>Asperula odorata</i>	Спазмолітична, заспокійлива, судиннозмцнювальна	<i>Herba Asperulae</i> / <i>decoctum</i> , <i>infusum herbae Asperulae</i>
23.	Беладонна звичайна <i>Atropa belladonna</i>	Болезаспокійлива, проти спазматична, парасимпатолітична, розширює зіницю ока	<i>Folium, radix Belladonnae</i> / <i>folium Belladonnae pulv.</i> , <i>tinctura</i> <i>Belladonnae</i> , <i>extractum</i> <i>Belladonnae siccum, fluidum</i>
24.	Барбарис звичайний <i>Berberis vulgaris</i>	Антибіотична, протизапальна, тонізуюча, сечогінна, жовчогінна, заспокійлива, покращує апетит і травлення	<i>Cortex, radix, fructus, folium</i> <i>Berberidis</i> / <i>Infusum cort.</i> , <i>rad.</i> , <i>fruct.</i> , <i>fol. Berberidis</i> , <i>tinctura</i> <i>Berberidis</i>
25.	Береза бородавчаста <i>Betula verrucosa</i>	Протизапальна, глистогінна, проти спастична, сечогінна, потогінна, пом'якшувальна, жовчогінна, індуктор інтерферону	<i>Folium, gemmae Betulae</i> / <i>infusum, succus fol. Betulae</i>
26.	Огірочник лікарський <i>Borago officinalis</i>	Протизапальна, потогінна, сечогінна, захисна, пом'якшувальна	<i>Herba, flores Braginidis</i> / <i>infusum</i> <i>herb. Braginidis</i>
27.	Гірчиця чорна <i>Brassica nigra</i>	Протизапальна, антисептична, подразнювальна, відволікаюча	<i>Semen Sinapis nigrae</i> / <i>tinctura</i> <i>sem. Sinapis</i> , <i>spiritus Sinapis</i>

28.	Переступень білий <i>Bryonia alba</i>	Знеболююча, глистогінна, відхаркувальна, проносна, сечогінна, кровоспинна	<i>Radix Bryoniae</i> / infusum, tincture, succus rad. <i>Bryoniae</i> , rad. <i>Bryoniae</i> pulv.
29.	Нагідки лікарські <i>Calendula officinalis</i>	Протизапальна, ранозагоювальна, кардіотонічна, бактерицидна, заспокійлива, стимулююча, спазмолітична, гіпотензивна	<i>Flores Calendulae</i> / infusum fl. <i>Calendulae</i> , tincture fl. <i>Calendulae</i>
30.	Верес звичайний <i>Calluna vulgaris</i>	Протизапальна, в'яжуча, потогінна, сечогінна, заспокійлива, уродезінфікуюча, покращує апетит і травлення	<i>Flores, herba Callunae</i> / infusum fl. <i>Callunae</i> , infusum, decoctum herb. <i>Callunae</i>
31.	Грицики звичайні <i>Capsella bursa pastoris</i>	Кровоспинна, гіпотензивна, антибіотична	<i>Herba Bursae pastoris</i> / infusum, succumb herb. <i>Bursae pastoris</i>
32.	Перець стручковий однорічний <i>Capsicum annum</i>	Подразнююча, сечогінна, покращує апетит і травлення	<i>Fructus Capsici</i> / fruct. <i>Capsici</i> pulv., tinctura <i>Capsici</i>
33.	Кмин звичайний <i>Carum carvi</i>	Знеболювальна, вірогідна, бактерицидна, відхаркувальна, жовчогінна, покращує травлення, проносна, спазмолітична, покращує смак і запах ліків.	<i>Fructus Carvi</i> / infusum fruct., ol. <i>Carvi</i> , fr. <i>Carvi</i> pulv.
34.	Іпекакуана звичайна <i>Serphaelis ipecacuanha</i>	Протидизентерійна, бактерицидна, блювотна, відхаркувальна	<i>Radix Ipecacuanhae</i> / rad. <i>Ipecacuanhae</i> pulv., decoctum, tinctura <i>Ipecacuanhae</i> , extractum <i>Radix Ipecacuanhae siccum</i>
35.	Мох ісландський <i>Certaria islandica</i>	Покращує травлення, обволікаюча, захисна	<i>Lichen islandicus</i> / decoctum <i>Lichenis islandici</i>
36.	Чистотіл звичайний <i>Chelidonium majus</i>	Протизапальна, знеболююча, бактеріостатична, сечогінна, жовчогінна, проносна, заспокійлива, спазмолітична	<i>Herba, radix Chelidonii</i> / infusum, decoctum, succus herb. <i>Chelidonii</i> , tinctura <i>Chelidonii</i>
37.	Цикорій дикий <i>Cichorium intybus</i>	Жовчогінна, сечогінна, тиреостатична, заспокійлива, покращує травлення	<i>Radix, herba Cichorii</i> / infusum, decoctum rad. <i>Cichorii</i> , decoctum herb. <i>Cichorii</i>
38.	Хінне дерево <i>Cinchona succirubra</i>	Жарознижувальна, протипаразитарна кардіоседативна, покращує травлення, тонізуюча, посилює скорочення матки	<i>Cortex Chinchoe</i> / tinctura <i>Chinchoe</i> , extractum <i>Chinchoe</i> fluidum
39.	Камфорне дерево <i>Cinnamomum camphora</i>	Аналептична, тонізуюча, антисептична, зменшує невралгічний біль, подразнювальна	<i>Oleum Camphorae</i> / oleum <i>Camphoratum</i> , spiritus <i>Camphoratus</i>
40.	Апельсин гіркий <i>Citrus aurantium var amara</i>	Антибіотична, спазмолітична, тонізуюча, покращує травлення	<i>Pericarpium, fructus Aurantii</i> / extractum <i>Aurantii</i> fluidum, sir. <i>Aurantii</i>

41.	Ріжки житні <i>Claviceps purpurea</i>	Судинозміцнююча, симпатолітична, кровоспинна, гіпотензивна, заспокійлива, посилює скорочення матки	<i>Secale cornutum</i> / <i>infusum</i> , <i>Secalis cornuti</i> , <i>extractum Secalis</i> <i>cornuti fluidum</i>
42.	Кнік бенедиктинський <i>Cnicus benedictus</i>	Антибіотична, тонізуюча, покращує травлення і обмін речовин	<i>Herba Cnici benedicti</i> / <i>decoctum</i> , <i>infusum Cnici benedicti</i>
43.	Кола загострена <i>Cola acuminata</i>	Аналептична, стимулююча, судинозміцнювальна	<i>Embryo Colae</i> / <i>extractum Colae</i> <i>fluidum, siccum</i>
44.	Пізньоцвіт осінній <i>Colchicum autumnale</i>	Протизапальна, знеболювальна	<i>Semen, bulbus, flores Colchici</i> / <i>tinctura semen Colchici</i> , <i>unguentum Colchiti</i>
45.	Конвалія звичайна <i>Convallaria majalis</i>	Кардіотонічна, сечогінна, снодійна, заспокійлива, жовчогінна	<i>Herba, flores, folia Convallariae</i> / <i>tinctura Convallariae, infusum</i> <i>herbae Convallariae</i>
46.	Коріандр посівний <i>Coriandrum sativum</i>	Знеболювальна, бактерицидна, жовчогінна, відхаркувальна, спазмолітична, покращує травлення, смак, запах	<i>Fructus Coriandri</i> / <i>decoctum</i> , <i>infusum fruct. Coriandri, tinctura</i> <i>Coriandri</i>
47.	Глід колючий <i>Crataegus oxyacantha</i>	Протиспастична, спазмолітична, сечогінна, судинозміцнювальна, регулює серцевудільність	<i>Fructus Crataegi</i> / <i>infusum fruct.</i> <i>Crataegi, tinctura Crataegi</i>
48.	Гарбуз звичайний <i>Cucurbita pepo</i>	Глистогінна, сечогінна	<i>Semen Cucurbitae repens</i> / <i>Semen</i> <i>Cucurbitae repens</i>
49.	Дурман звичайний <i>Datura stramonium</i>	Антиспастична, знеболювальна, парасимпатолітична	<i>Folium, semen Stramonii</i> / <i>tinctura fl. Stramonii, decoctum</i> <i>Stramonii</i>
50.	Морква дика <i>Daucus carota</i>	Глистогінна, антидіабетична, протизапальна, спазмолітична, сечогінна, покращує травлення	<i>Radix. Fructus Dauci</i> / <i>infusum</i> <i>fruct. Dauci, succus radiceis Dauci</i>
51.	Наперстянка шершиста <i>Digitalis lanata</i>	Кардіотонічна	<i>Folium Digitalis lanatae</i> / <i>tinctura</i> <i>Digitalis lanatae</i>
52.	Наперстянка пурпурова <i>Digitalis purpurea</i>	Кардіотонічна, сечогінна	<i>Folium Digitalis purpureae</i> / <i>tinctura Digitalis purpureae,</i> <i>infusum fol. Digitalis purpureae,</i> <i>fol. Digitalis pulv.</i>
53.	Ефедра двоколоса <i>Ephedra distachia</i>	Спазмолітична, стимулююча, знеболювальна, потогінна	<i>Folium Ephedrae</i> / <i>decoctum</i> , <i>infusum herb. Ephedrae</i>
54.	Хвощ польовий <i>Equisetum arvense</i>	Протизапальна, сечогінна, кровоспинна	<i>Herba Equiseti</i> / <i>decoctum, succus</i> <i>herbae Equiseti, extractum</i> <i>Equiseti fluidum</i>
55.	Золототисячник малий <i>Erythraea centaurium</i> <i>Centaurium minus</i>	Знеболююча, протизапальна, жовчогінна, кровоспинна, тонізуюча, покращує апетит і травлення	<i>Herba Centaurii</i> / <i>decoctum</i> , <i>infusum herbae Centaurii</i>
56.	Евкаліпт кулястий <i>Eucalyptus globulus</i>	Дезінфекуюча, відхаркувальна,	<i>Olium, oleum Eucalypti</i> / <i>oleum</i> , <i>tinctura Eucalypti, decoctum fol.</i> <i>Eucalypti</i>

		секретолітична, спазмолітична, протизапальна	
57.	Очанка стиснута <i>Euphrasia stricta</i>	Протизапальна, в'яжуча	Herba Euphrasiae / decoctum, infusum herbae Euphrasiae
58.	Гадючник вязолистий <i>Filipendula ulmaria</i>	Антиревматична, протизапальна, потогінна, сечогінна	Flos, herba, radix Ulmariae / infusum fl. Ulmariae, infusum herbae Ulmariae, decoctum radicis Ulmariae
59.	Фенхель звичайний <i>Foeniculum vulgare</i>	Відхаркувальна, вітрогінна, тонізуюча, спазмолітична, сечогінна	Fructus Foeniculi / infusum fruct. Foeniculi, fruct. Foeniculi pulv., oleum Foeniculi
60.	Суниця лісова <i>Fragaria vesca</i>	Жовчогінна, сечогінна, в'яжуча	Fructus Fragariae / decoctum, infusum succus fruct. Fragariae
61.	Ясен звичайний <i>Fraxinus excelsior</i>	Сечогінна, потогінна, жовчогінна, кровоспинна, глистогінна	Cortex, folia Fraxini / decoctum corticis Fraxini, infusum, succus fol. Fraxini
62.	Рутка лікарська <i>Fumaria officinalis</i>	Жовчогінна, сечогінна, спазмолітична, вітрогінна, потогінна	Herba Fumariae / infusum, succus herbae Fumariae
63.	Козлятник лікарський <i>Galega officinalis</i>	Антидіабетина, сечогінна, потогінна	Herba Galegae / infusum herbae Galegae
64.	Жабрій звичайний <i>Galeopsis ochroleuca</i>	Відхаркувальна, в'яжуча	Herba Galeopsidis / infusum herbae
65.	Дрік красильний <i>Genista tinctoria</i>	Сечогінна, послаблювальна, блювотна, потогінна, судинозвужувальна, жовчогінна, кровоспинна	Herba Genistae / decoctum, infusum herbae Genistae
66.	Тирлич жовтий <i>Gentiana lutea</i>	Гіркота, збуджує апетит, зміцнювальна, протизапальна	Radix Gentianae / decoctum, infusum radicis Gentianae, tincture Gentianae, radix Gentianae pulv.
67.	Розхідник плющовидний <i>Glechoma hederacea</i>	Очищувальна, зміцнювальна знеболююча, кровоспинна, протизапальна, антисептична, відхаркувальна, потогінна, покращує апетит	Herba Glechomae / infusum, decoctum, succus herbae Glechomae
68.	Солодка гола <i>Glycyrrhiza glabra</i>	Відхаркувальна, спазмолітична, протизапальна, сечогінна	Radix Glycyrrhizae / elixir Glycyrrhizae, infusum radicis Glycyrrhizae
69.	Соняшник однорічний <i>Helianthus annuus</i>	Жарознижувальна, жовчогінна, покращує апетит спазмолітична,	Flores, folia, oleum Helianthi annui / infusum flor. Helianthi annui, tinctura, oleum Helianthi annui
70.	Цмин пісковий <i>Helichrysum arenarium</i>	Жовчогінна, спазмолітична, сечогінна, протизапальна, покращує апетит і травлення	Inflorescentia, flos / decoctum infl. Helichrysi, infusum fl. Helichrysi, extractum fl. Helichrysi arenarii siccum
71.	Остудник голий <i>Herniaria glabra</i>	Спазмолітична, бактеріостатична, солевивідна, в'яжуча	Herba Herniariae / infusum, succus Herniariae

72.	Хміль звичайний <i>Humulus lupulus</i>	Седативна, антисептична, сечогінна, знеболювальна, протизапальна, покращує апетит, знижує статевий потяг	<i>Strobulus lupuli / infusum Strobilorum lupuli, tinctura Strobilus lupuli</i>
73.	Блекота чорна <i>Hyoscyamus niger</i>	Парасимпатолітична, протиспастична, знеболювальна, седативна	<i>Folium Hyoscyami / infusum fol. Hyoscyami, extractum Hyoscyami siccum, tinctura Hyoscyami</i>
74.	Звіробій звичайний <i>Hypericum perforatum</i>	Спазмолітична, сечогінна, седативна, в'яжуча, ранозагоювальна, бактеріостатична, протизапальна	<i>Herba Hyperici, flores Hyperici / infusum, decoctum herbae Hyperici</i>
75.	Гісоп лікарський <i>Hyssopus officinalis</i>	Відхаркувальна, спазмолітична, глистогінна, знижує потовиділення, покращує апетит, антисептична	<i>Herba Hyssopi / infusum herbae Hyssopi, tinctura Hyssopi</i>
76.	Оман високий <i>Inula helenium</i>	Вітрогінна, покращує апетит, відхаркувальна, глистогінна, бактеріостатична, протигрибкова	<i>Radix Inulae / infusum rad. Inulae, decoctum rad. Inulae, tinctura Inulae</i>
77.	Півники бліді <i>Iris pallida</i>	Відхаркувальна, обволікаюча, знеболювальна, протизапальна	<i>Rhizoma Iridis / infusum rhizomatis Iridis, rhizome Iridis pulv.</i>
78.	Горіх волоський <i>Juglans regia</i>	В'яжуча, протизапальна, ранозагоювальна, глистогінна	<i>Folium, pericarpium / infusum Juglandis, decoctum fol. Juglandis</i>
79.	Ялівець звичайний <i>Juniperus communis</i>	Сечогінна, жовчогінна, протизапальна, покращує апетит, знеболювальна, відхаркувальна	<i>Fructus Jniperi / decoctum, infusum fr. Juniperi, tinctura Juniperi</i>
80.	Глуха кропива біла <i>Lamium album</i>	Обволікаюча, в'яжуча, кровоспинна, відхаркувальна, сечогінна	<i>Flores, herba Lamii albi / infusum fl. Lamii albi, succus herb. Lamii albi</i>
81.	Лаванда колоскова <i>Lavanda angustifolia</i>	Антиспастична, заспокійлива, помірно подразнювальна, дезінфікуюча	<i>Flores, herba Lavandulae / infusum fl. Lavandulae, oleum Lavandulae</i>
82.	Собача кропива звичайна <i>Leonurus cardiaca</i>	Стимулює серцеву діяльність, знижує тиск, заспокійлива, спазмолітична	<i>Herba Leonuri cardiaca / infusum herbae Leonuri, tinctua Leonuri, extractum Leonuri fluidum</i>
83.	Любисток лікарський <i>Levisticum officinale</i>	Сечогінна, вітрогінна, відхаркувальна, заспокійлива, знеболювальна	<i>Radix, herba, fructus Levistici / infusum, decoctum fr. Levistrici</i>
84.	Льончик звичайний <i>Linaria vulgaris</i>	Послаблювальна, сечогінна, протизапальна, жовчогінна	<i>Herba Linariae / decoctum, infusum Linariae, extractum Linariae fluidum</i>
85.	Льон звичайний <i>Linum usitatissimum</i>	Захисна, пом'якшувальна, послаблювальна, протизапальна, сечогінна, дерматологіна	<i>Semen, herba Lini / decoctum seminum Lini, oleum Lini, mucilaginis seminis Lini</i>

86.	Майоран садовий <i>Majorana hortensis</i>	Вітрогінна, покращує травлення, антисептична, сечогінна, жовчогінна	<i>Herba Majoranae / infusum herbae Majoranae</i>
87.	Мальва лісова <i>Malva silvestris</i>	Захисна, болетамувальна, відхаркувальна, заспокійлива, обволікаюча пом'якшувальна,	<i>Flos, radix, folium Malvae / infusum, decoctum fl. Malvae, infusum fol., rad. Malvae</i>
88.	Шандра звичайна <i>Marrubium vulgare</i>	Жовчогінна, спазмолітична, відхаркувальна, антиаритмічна	<i>Herba Marrubii vulgaris / infusum herbae Marrubii</i>
89.	Ромашка лікарська <i>Matricaria chamomilla</i>	Протизапальна, протиспастична, вітрогінна, знеболювальна	<i>Anthodium Chamomillae / decoctum, infusum Anthod. Chamomillae, tinctura Chamomillae</i>
90.	Буркун лікарський <i>Melilotus officinalis</i>	Ангіотонічна, протикоагуляційна, ранозагоювальна, заспокійлива, знеболювальна	<i>Herba Meliloti / infusum herbae Meliloti</i>
91.	Меліса лікарська <i>Melissa officinalis</i>	Заспокійлива, покращує травлення, протиспастична, цитостатична, протизапальна	<i>Folium Melissa / infusum folium Melissa</i>
92.	Мята перцева <i>Mentha piperita</i>	Покращує травлення, вітрогінна, жовчогінна, антисептична, протиспастична, знеболювальна	<i>Folium, herba Menthae piperitae / infusum, decoctum, succus fol. Menthae piperitae</i>
93.	Бобівник трилистий <i>Menyanthes trifoliata</i>	Дезінфікуюча, протизапальна, покращує травлення	<i>Folium Menyanthidis / infusum fol. Menyanthidis, folium Menyanthidis pulv.</i>
94.	Латаття біле <i>Nymphaea alba</i>	Стимулює серцеву діяльність, заспокійлива	<i>Flos, rhizoma Nymphaeae / infusum fl. Nymphaeae, rhiz. Nymphaeae pulv.</i>
95.	Васильки справжні <i>Ocimum basilicum</i>	Покращує травлення, вітрогінна, знеболювальна, протиспастична	<i>Herba Ocimi basilica / infusum herbae Basilici, succus herbae Basilici</i>
96.	Вовчуг колючий <i>Ononis spinosa</i>	Сечогінна, жовчогінна, кровоспинна, дезінфікуюча, покращує травлення	<i>Radix, folium, flos Ononidis / decoctum rad. Ononidis, infusum fol. Ononidis</i>
97.	Мак дикий <i>Papaver rhoas</i>	Протикашлева, захисна, заспокійлива, знеболювальна, кровоспинна, відхаркувальна	<i>Lfiores Rhoeados / decoctum, infusum fl. Rhoeados, fl. Rhoeados pulv.</i>
98.	Квасоля звичайна <i>Phaseolus vulgaris</i>	Сечогінна, антидіабетична	<i>Pericarpium Phaseoli / infusum, decoctum pericarp. Phaseoliae</i>
99.	Бедринець ломикаменевий <i>Pimpinella saxifraga</i>	Відхаркувальна, спазмолітична, секреторна, сечогінна, протизапальна	<i>Radix, herba Pimpinellae saxifragae / infusum, decoctum rad. Pimpinellae, succus herbae Pimpinellae</i>
100.	Сосна лісова <i>Pinus silvestris</i>	Відхаркувальна сечогінна, потогінна (бруньки), відхаркувальна, протиспастична, антисептична (олія), подразнювальна,	<i>Gemmae, oleum Pini, oleum Terebinthinae, pix liquida Pini</i>

		антисептична (скипидар), антистатична (дьюготь)	
101.	Подорожник ланцетовидний <i>Plantago lanceolata</i>	Покращує травлення, відхаркувальна, ранозагоювальна, бактеріостатична, секретолітична, знебоювальна, кровоспинна, протизапальна	Folium, semen Plantaginis / decoctum, infusum, succus fol. Plantaginis
102.	Спориш звичайний <i>Polygonum aviculare</i>	Сечогінна, в'яжуча, протизапальна, покращує обмін речовин	Herba Polygoni avicularis, decoctum, infusum herbae Polygoni
103.	Гірчак зміїний <i>Polygonum bistorta</i>	В'яжуча, заспокійлива, протизапальна, кровоспинна	Rhizoma Bistortae / decoctum Rhizomae Bistortae, Rhizoma Bistortae pulv.
104.	Гірчак перцевий <i>Polygonum hydropiper</i>	Кровоспинна, сечогінна, протипроносна, знеболювальна, заспокійлива	Herba Polygonii hydropiperis / infusum, decoctum herbae Polygonii hydropiperis, tinctura Polygonii hydropiperis, extractum Polygonii hydropiperis fluidum
105.	Тополя чорна <i>Populus nigra</i>	Сечогінна, потогінна, антисептична, протизапальна кровоспинна,	Gemmae Populi / decoctum, infusum, tinctura Gemmae Populi
106.	Перстач гусячий <i>Potentilla nigra</i>	Спазмолітична, жовчогінна, в'яжуча, сечогінна, знеболювальна, покращує травлення	Herba, rhizome, fructus Anserinae / decoctum, infusum herbae Anserienae, infusum fruct. Anserinae, decoctum rhiz. Anserinae
107.	Перстач прямостоячий <i>Potentilla anserina</i>	Протипроносна, в'яжуча кровоспинна, протизапальна бактеріостатична	Rhizoma Tormentillae / decoctum rhiz. Tormentillae, rhizoma Tormentillae
108.	Первоцвіт весняний <i>Primula officinalis</i>	Відхаркувальна, спазмолітична, сечогінна, послаблювальна	Radix, flores, folia / decoctum, infusum radices
109.	Терен звичайний <i>Prunus spinosa</i>	Сечогінна, послаблювальна, проти проносна, протизапальна, потогінна	Flos, fructus, radix, cortex Pruni spinosa / infusum, decoctum fl. Pruni spinosa, decoctum fr., cort. Pruni spinosa
110.	Медунка лікарська <i>Pulmonaria officinalis</i>	Відхаркувальна, сечогінна, в'яжуча, протизапальна	Herba, folium Pulmonariae / decoctum herbae Pulmonariae
111.	Дуб звичайний <i>Quercus robur</i>	В'яжуча, протизапальна	Cortex Quercus / infusum, decoctum corticis Quercus
112.	Редька посівна чорна <i>Raphanus sativus var niger</i>	Жовчогінна, дезінфікуюча, сечогінна, відхаркувальна	Radix, semen Raphani / Succus Raphani nigri receas
113.	Жостір проносний <i>Rhamnus catharticus</i>	Проносна, жовчогінна	Fructus, cortex Rhamni catharticae / decoctum fr. Rhamni catharticae
114.	Крушина ламка <i>Rhamnus frangula</i>	Проносна, жовчогінна	Cortex, fructus Frangulae / decoctum cort., fr., Frangulae, fructus Frangulae pulv., extractum Frangulae fluidum

115.	Ревінь тангутський <i>Rheum palmatum</i>	У малих дозах – проти проносна, покращує травлення, у великих – проносна, жовчогінна	<i>Radix Rhei / decoctum radiceis Rhei, extractum Rhei siccum, tincture Rhei amara</i>
116.	Рицина звичайна <i>Ricinus communis</i>	Проносна	<i>Oleum Ricini / oleum Ricini</i>
117.	Шипшина собача <i>Rosa canica</i>	Протицинготна, сечогінна, жовчогінна, тонізує	<i>Fructus Rosae / infusum fr. Rosae</i>
118.	Розмарин справжній <i>Rosmarinus officinalis</i>	Спазмолітична, стимулювальна, тонізує	<i>Folium Rosmarini / infusum, decoctum fol. Rosmarini</i>
119.	Малина звичайна <i>Rubus idaeus</i>	Протизапальна, потогінна, в'яжуча, кровоспинна	<i>Fructus, folium, flores Rubi idaei / infusum fr., flor., fruct. Rubi idaei</i>
120.	Рута садова <i>Ruta graveolens</i>	Спазмолітична, заспокійлива, підвищує тонус матки	<i>Folium Rutae / infusum fol. Rutae</i>
121.	Верба біла <i>Salix alba</i>	Жарознижувальна, протизапальна, заспокійлива, в'яжуча, кровоспинна, знеболювальна, потогінна	<i>Cortex Salicis / infusum, decoctum cort. Salicis, cort. Salicis pulv.</i>
122.	Шавлія лікарська <i>Salvia officinalis</i>	Антисептична, протизапальна, проти діабетична, покращує травлення, зменшує потовиділення	<i>Folium Salviae / infusum fol Salviae, tinctura Salviae</i>
123.	Мильнянка лікарська <i>Saponaria officinalis</i>	Секретолітична, відхаркувальна потогінна, жовчогінна, сечогінна, кровоочисна	<i>Rhizoma, herba Saponariae / decoctum, infusum Rhizomae Saponariae, tinctura Saponariae</i>
124.	Саротамнус віників <i>Sarothamnus scoparius</i>	Впливає на серцеву діяльність, підвищує тонус матки, сечогінна	<i>Herba Scoparii / infusum herbae Scoparii</i>
125.	Чабер садовий <i>Satureja hortensis</i>	Покращує травлення, вітrogінна, в'яжуча, антисептична, проти проносна	<i>Herba Saturejae hortensis / infusum, succus herbae Saturejae hortensis</i>
126.	Золотушник звичайний <i>Satureja hortensis</i>	Сечогінна, в'яжуча, жовчогінна, протизапальна	<i>Herba Solidago / infusum herbae Solidago</i>
127.	Горобина звичайна <i>Sorbus hortensis</i>	Сечогінна, проти проносна, протицинготна, в'яжуча, жовчогінна, кровоспинна	<i>Fructus, flores Sorbi aucupariae / decoctum fl., fr. Sorbi aucupariae, tinctura Sorbi aucupariae, succus fr. Sorbi aucupariae</i>
128.	Живокіст лікарський <i>Symphytum officinale</i>	Ранозагоювальна, протизапальна, захисна	<i>Radix Symphyti / decoctum, infusum, tinctura, succus rad. Symphyti</i>
129.	Пижмо звичайне <i>Tanacetum vulgare</i>	Глистогінна, протипедикульозна	<i>Flores Tanaceti / . infusum fl. Tanaceti, tinctura Tanaceti, fl. Tanaceti pulv.</i>
130.	Кільбаба лікарська <i>Taraxacum officinale</i>	Жовчогінна, сечогінна, покращує травлення, обмін речовин	<i>Radix, flores, folia, herba Taraxaci / infusum rad., fl. Taraxaci, dec. rad. Taraxaci</i>

131.	Чебрець плазкий Thymus serpyllum	Антисептична, відхаркувальна, покращує травлення, спазмолітична	Herba Serpylli / infusum herbae Serpylli
132.	Чебрець звичайний Thymus vulgaris	Антисептична, протикашлева, покращує травлення, глистогінна, відхаркувальна	Herba Thymi vulgaris / infusum herbae Thymi vulgaris
133.	Липа серце листа Tilia cordata	Потогінна, заспокійлива, жовчогінна, спазмолітична, сечогінна, покращує травлення	Flos Tiliae / infusum fl. Tiliae
134.	Гуньба сінна Trigonella foenum- graecum	Заспокійлива, обволікаюча	Semen Foeni graeci / decoctum, infusum Foeni graeci
135.	Підбіл звичайний Tussilago farfara	Обволікаюча, в'яжуча, спазмолітична, відхаркувальна, протизапальна	Folium, flores Farfarae / decoctum, infusum, succus fol. Farfarae, infusum fl. Farfarae
136.	Кропива дводомна Urtica dioica	Сечогінна, впливає на обмін речовин, проти проносна, в'яжуча, кровоспинна	Folium, radix, semen Urticae dioicae / infusum, decoctum fol. Urticae dioicae, decoctum rad. Urticae dioicae, semen Urticae dioicae
137.	Чорниця звичайна Vaccinium myrtillus	В'яжуча, антисептична, анти діабетична, сечогінна, дезінфікуюча	Fructus, folium Vaccinii myrtilli / decoctum fr., fol. Vaccinii myrtilli, infusum fr. Vaccinii myrtilli, succus Vaccinii myrtilli
138.	Брусниця Vaccinium vitis-idaea	Дезінфікує сечовивідні шляхи, солевивідна, в'яжуча, жовчогінна, протицингова	Fructus, folium Vitis idaeae / infusum, decoctum fr. Vitis idaeae, succus Vitis idaeae
139.	Валеріана лікарська Valeriana officinalis	Заспокійлива, спазмолітична	Rhizoma cum radicibus Valerianae / tinctura Valerianae , decoctum, infusum rhizomatis cum radicibus Valerianae
140.	Калина звичайна Viburnum opulus	Спазмолітична, в'яжуча, кровоспинна	Cortex, fructus, flores Viburni opuli / decoctum cort. Viburni opuli, infusum fr., fl. Viburni opuli, succus Viburni opuli
141.	Фіалка триколірна Viola tricolor	Сечогінна, відхаркувальна, тонізуюча, протизапальна, антисептична, спазмолітична	Herba Viola tricoloris / infusum Viola tricoloris, succus Viola tricoloris
142.	Кукурудза звичайна Zea mays	Сечогінна, спазмолітична, жовчогінна, кровоспинна, впливає на обмін речовин	Stigmata Maidis / decoctum Stigmatum Maidis, extractum Stigmatum Maidis fluidum

Орієнтовний перелік рослин, що рекомендуються для виготовлення гербарію

1. Аїр тростиновий (лепеха звичайна, татарське зілля); аир болотный
2. Алтея лікарська (проскурняк, гордовля); алтей лекарственный
3. Анемона лісова; ветреница лесная
4. Аніс звичайний; анис обыкновенный
5. Арніка гірська (ангельське зілля, баранка); арника горная
6. Астрагал солодколистий; астрагал сладколистый
7. Багно звичайне; багульник болотный
8. Барбарис звичайний (квасниця, кислянка); барбарис обыкновенный
9. Барвінок малий (могильник, хрещатий барвінок); барвинок малый
10. Беладонна звичайна (красавка, сонник); красавка обыкновенная
11. Береза бородавчаста (береза повисла); берёза бородавчатая
12. Березовий гриб (чага, рак берези); берёзовый гриб
13. Блекота чорна (зубовик, німиця); белена чёрная
14. Бобівник трилистий (трилистник, трифолін); вахта трёхлистная
15. Болиголов плямистий (свистуля); болиголов пятнистый
16. Бузина чорна; бузина чёрная
17. Буквиця лікарська; буквица лекарственная
18. Буркун білий; донник обыкновенный
19. Буркун лікарський (борконь, буркун жовтий); донник лекарственный
20. Буяхи (гонобобель, лохина); голубика
21. Валеріана лікарська; валериана лекарственная
22. Верба біла; ива белая
23. Верес звичайний; верес обыкновенный
24. Вероніка лікарська; вероника лекарственная
25. Вільха сіра; ольха серая
26. Вовчі ягоди звичайні (вовче лико); волчник обыкновенный
27. Волошка лучна; василёк луговой
28. Волошка синя; василёк синий
29. Гадючник звичайний (гадючник шестипелюстковий); лобазник шестипелюстный
30. Герань криваво-червона; герань кроваво-красная
31. Гірकोкаштан звичайний (каштан кінський); каштан конский обыкновенный
32. Гірчак почечуйний (сорочі лапки); горец почечуйный
33. Гірчиця сарептська; горчица сарептская
34. Глечики жовті (латаття жовте); кубышка жёлтая
35. Глід; боярышник
36. Глуха кропива біла; яснотка белая
37. Горицвіт весняний (жовтоцвіт весняний, горногірка); горицвет весенний
38. Гравілат міський; гравилат городской
39. Грицики звичайні; пастушья сумка
40. Деревій звичайний (білоголовник); тысячелистник обыкновенный
41. Дріоптерис чоловічий (чоловіча папороть); щитовник мужской
42. Дурман звичайний; дурман обыкновенный
43. Дягель лікарський (дудник лікарський); дягиль лекарственный
44. Ехінацея пурпурова; ехинацея пурпурная

45. Живокіст лікарський; окопник
лекарственный
46. Жовтець їдкий; лютик едкий
47. Жостір проносний (чорноягідник);
жостер слабительный
48. Звіробій звичайний (кривавник);
звербой продырявленный
49. Зіновать руська (рокитничок
русский); раkitник русский
50. Золототисячник малий (центурія);
золототысячник малый
51. Калюжниця болотна; калюжнича
болотная
52. Кмин звичайний; тмин
обыкновенный
53. Конвалія звичайна; ландыш майский
54. Коноплі посівні; конопля посевная
55. Копитняк європейський; копытень
европейский
56. Кріп запашний; укроп душистый
57. Кропива дводомна; крапива
двудомная
58. Кропива жалка; крапива жгучая
59. Крушина ломка (крушина
вільховидна); крушина ольховидная
60. Кульбаба лікарська; одуванчик
лекарственный
61. Латаття біле; кувшинка белая
62. Липа серцелиста; липа
сердцелистная
63. Лобода біла; марь белая
64. Лопух справжній; лопух большой
65. Любисток лікарський; любисток
лекарственный
66. Льон звичайний; лён обыкновенный
67. Мак дикий; мак-самосейка
68. Мак снотворний; мак снотворный
69. Малина; малина обыкновенная
70. Материнка звичайна; душица
обыкновенная
71. Мильнянка лікарська (мильний
корінь, собаче мило); мильнянка
лекарственная
72. Молочай кипарисовидний; молочай
кипарисовидный

73. Мучниця звичайна; толокнянка
обыкновенная
74. М'ята перцева (м'ята холодна); мята
перечная
75. Нагідки лікарські (крокіс,
календула); ноготки лекарственные
76. Наперстянка великоквіткова;
наперстянка крупноцветковая
77. Обліпіха крушиновидна; облепіха
крушиновая
78. Овес посівний; овес посевной
79. Ожина сиза; ежевика сизая
80. Оман високий (дивосил); девясил
высокий
81. Паслін солодко-гіркий (підтинник);
паслён сладко-горький
82. Паслін чорний (слинник); паслён
черней
83. Первоцвіт весняний (примула,
баранчики); первоцвет весенний
84. Перестріч гайовий (іван-і-марія);
марьянник дубравный
85. Перець стручковий; красный перец
86. Перстач білий (п'ятиперстник);
лапчатка белая
87. Перстач гусячий (гусяча лапка);
лапчатка гусиная
88. Петрушка городня; петрушка
кудрявая
89. Пижмо звичайне; пижма
обыкновенная
90. Підбіл звичайний (мати-й-мачуха);
мать-и-мачеха
91. Плаун булавовидний (п'ядин
булавовидный); плаун булавовидный
92. Подорожник великий (трикутник);
подорожник большой
93. Полин гіркий; полинь горькая
94. Полин звичайний (чорнобиль);
полинь обыкновенная
95. Ревінь тангутський; ревень
тангутский
96. Рицина звичайна; клещевина
обыкновенная
97. Родіола рожева (золотий корінь);
родиола розовая

98. Родовик лікарський (сухозлотиця, стягникров); кровохлебка лекарственная
99. Рододендрон жовтий; рододендрон жёлтый
100. Ромашка лікарська (романець, рум'янка); ромашка лекарственная
101. Смородина чорна; смородина чёрная
102. Собака кропива звичайна (пустирник звичайний); пустырник сердечный
103. Сокирки польові (заячі вуха, рогаті волошки); живокость полевая
104. Спориш звичайний (моріжок, куряча трава); горец птичий
105. Суниці лісові; земляника лесная
106. Талабан польовий; ярутка полевая
107. Татарник звичайний (чортополох); татарник обыкновенный
108. Фенхель звичайний; фенхель обыкновенный
109. Фіалка триколірна (братки триколірні); фиалка трехцветная
110. Хвощ польовий; хвощ полевой.
111. Хміль звичайний; хмель обыкновенный

112. Холодок лікарський (спаржа); спаржа лекарственная
113. Хрін звичайний; хрен обыкновенный
114. Цикорій дикий (петрові батоги); цикорий обыкновенный
115. Цмин пісковий; цмин песчаный
116. Чебрець звичайний; тимьян обыкновенный
117. Чемериця Лобелієва; чемерица Лобеля
118. Череда трироздільна (причепа, собачі реп'яхи); череда трехраздельная
119. Чистотіл звичайний (ластовине зілля); чистотел большой
120. Чорниця звичайна; черника обыкновенная
121. Шипшина травнева; шиповник коричный
122. Щавель кінський; щавель конский. Щавель кучерявий; щавель курчавый
123. Ялівець звичайний; можжевельник обыкновенный

Рекомендовані джерела інформації

1. Ветеринарна фармакологія: підручник / Г.О. Хмельницький, В.Б. Духницький К. : НУБіП України, 2017. 571 с.
2. Духницький В.Б., Деркач І.М. Аптечний практикум : навчальний посібник для лабораторних занять з дисципліни «Ветеринарна фармакологія» для студентів ОС «Бакалавр» та «Магістр». К.: Компрінт, 2017. 162 с.
3. Духницький В.Б., Деркач І.М., Іщенко В.Д., Гальчинська О.К. Довідник з ветеринарної фармакології. Київ : Компрінт, 2019. 232 с.
4. Духницький В.Б., Деркач І.М. Сучасна фармакологічна термінологія у ветеринарній медицині. К.: Компрінт, 2017. 202 с.
5. Деркач І.М., Духницький В.Б., Іщенко В.Д. Ветеринарна рецептура. Київ : ЦП «Компрінт», 2023. 200 с.
6. Духницький В.Б., Деркач І.М., Іщенко В.Д., Гальчинська О.К., Бойко Г.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Ветеринарна фармакологія» для студентів ОС «Бакалавр» факультету ветеринарної медицини за напрямом «Ветеринарна медицина» К.: Компрінт. 2017. 122 с.
7. Духницький В.Б., Деркач І.М., Іщенко В.Д., Гальчинська О.К. Ветеринарна рецептура. Робочий зошит з дисципліни "Ветеринарна фармакологія" для студентів факультету ветеринарної медицини. К.: Компрінт. 2017. 72 с.
8. Духницький В.Б., Деркач І.М. Методичні вказівки до навчальної практики з дисципліни «Ветеринарна фармакологія». К.: Компрінт. 2017. 52 с.
9. Державна фармакопея України. Перше видання. Х. : РЕПІГ, 2002.
10. Фармакологія : підруч. для студентів мед. та стоматол. ф-тів вищ. мед. навч. закл. І. С. Чекман, В. М. Бобирьов, В. Й. Кресюн та ін. Вінниця : Нова книга, 2020. 471 с.
11. Лікарські рослини : енциклопедичний довідник. Відп. ред. А. М. Гродзінський. К.: Голов. ред. УРЕ, 1990. – 544 с.
12. Лікарські рослини і фітотерапія (фітотерапевтична рецептура): навчальний посібник / Л.В. Бензель, Р.Є. Дармограй, П.В. Олійник, І.Л. Бензель. К.: ВСВ «Медицина», 2010. 400 с.
13. Вовк Д.М. Рослинні засоби у ветеринарній К. : Урожай, 1996. 200 с.

Інтернет-ресурси

<http://www.vet.gov.ua>
<http://www.vet.in.ua>
<http://www.vetwiki.com.ua>
<http://www.medved.kiev.ua>
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0786-01>